

A ierta nu înseamnă și a ierta în istoria colectivă

Dan Laurențiu

Dacă Sfinta Evanghelie, între alte splendori paradoxale din punctul de vedere al adevărului rațiunii, dar nu și al adevărului inimii, ne poruncește: "Binecuvîntați pe cei ce vă prigonesc; binecuvîntați și nu blestemați", precum și: "De ți se dă o palmă peste obraz, tu întoarce-l și pe celălalt" și, de asemenea, dacă fostul Saul, temutul prigonitor al primilor creștini, devenit, prin revelația lui Hristos, apostolul Pavel, ne învață, pe urmele Mintuitorului, că din cele trei virtuți cardinale ale noii religii - credința, speranța și iubirea - cea mai de seamă este aceasta din urmă; și dacă, între multe alte tragice și înălțătoare pilde, aceea a lui Mircea Vulcănescu, filosoful martir și erou de la Sighetul Marmației, ne-a lăsat același zguduitor testament: "Nu ne răzbuțați", te poți întreba dacă toate acestea nu contrazic instinctul de conservare, înclinația naturală a oricărei ființe de a-și apăra (și perpetua) viața (specia)? Ei, bine, da, acest adevăr este valabil pentru orice ființă vie, dar nu și pentru un om care, prin liberul său arbitru, își poate asuma un rău necesar, poate să decidă selecția pe care o face asupra evenimentelor benefice sau malefice din istoria sa individuală sau colectivă, și care au avut puterea să-i influențeze destinul. Instinctul de conservare, așadar, este cel mai sigur filtru, cenzură în selectarea și protejarea imaginilor binelui și izgonirea, estomparea și, pînă la urmă ștergerea din amintire a imaginilor răului care ne invadează neconștient viața. Acest rol de "sanitar" mi se pare esențial pentru existența normală a individului (cine ar suporta neconștient teroarea imaginilor torturii, foamei, setei, bolii fără să-și dorească o cît mai grabnică izbăvire în moarte?), dar periculos pentru existența socială a marilor colectivități. Iată de ce Istoria, ca fruct al memoriei binelui și răului, dar mai ales al adevărului, este cartea de învățătură de minte a tuturor popoarelor, care nu numai că te

dar te și sfătuiește să nu mai repeți greșelile trecutului.

Am făcut această scurtă introducere ca pe un argument, fie practic, fie teoretic, pentru importanța majoră, aș zice covârșitoare pe care o are apariția, ajunsă acum la numărul 7, a "Memoriei", avîndu-l ca redactor-șef pe cunoscutul prozator, el însuși fost deținut politic, medicul Banu Rădulescu, "revistă a gândirii arestate", cum se subtitrează și care își exprimă clar mesajul: de a depune mărturie despre crimele și ororile dictaturii comuniste timp de aproape o jumătate de secol în România, despre regimul totalitar, concentraționar, care a transformat, după sinistrul "model" bolșevic, stalinist, o țară liberă, singura insulă luminoasă, latină din această mare slavă a Europei, într-un gulag cu atît mai înspăimîntător (a cărui variantă TV, "Memorialul durerii" cu forța emoțională specifică impactului imaginii, realizată de Lucia Hossu-Longin, este și ea un sfîșietor strigăt de dincolo de morminte, cu cît sutele de mii de victime au aparținut elitei societății românești ("de la vîlădică la opincă"), un masacru programat și executat cu sînge rece de o bandă de criminali sosită din răsărit, compusă din indivizi străini de neam și de țară, care au supt laptele negru de la sînul roșu, tatuat cu secera și ciocanul, al internaționalei comuniste...

... O tempora! O mores! Dacă instinctul de conservare, la nivelul memoriei individuale, dictează, în scopul supraviețuirii, estomparea, ștergerea imaginilor răului care ne asaltează în fiecare clipă și din toate părțile (la fel cum bătea, într-o anumită zi, într-o anumită povestire de Gogol, vîntul la Petersburg), la nivelul memoriei colective aș putea spune că lucrurile stau tocmai invers: răul din trecut (i.e. istoria) trebuie să nu fie dat uitării, fie și numai pentru a ne feri de repetarea lui, pentru a ne pune la adăpost de dușmanii noștri, pentru a nu ne surprinde dezarmați, inocenți ca niște porumbei și mieluși, numai buni și gata de dus la tăiere. Încît, revenind la poruncile Dumnezeului creștin de la începutul acestor însemnări, va trebui să adăugăm încă una: a ierta nu înseamnă și a uita, decît, cel mult, la nivelul biografiei individuale, dar nicidecum la acela al istoriei colective!